

ZAMONAVIY TIKUVCHILIK SANOATIDA MILLIY AN'ANALAR VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING UYG'UNLASHUVI

Sharof Rashidov tuman

1-son texnikumi

"Transport va sanoat" kafedrasi

*Ishlab chiqarish ta'lim ustasi **Iskandarova Muattar***

Xudoyqulova Hilola

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy tikuvchilik sanoatida milliy an'analar va innovatsion texnologiyalarning o'zaro uyg'unlashuvi masalalari yoritib berilgan. Unda milliy tikuvchilik an'alarining shakllanishi, ularning madaniy va ijtimoiy ahamiyati, shuningdek, zamonaviy texnologiyalarning tikuvchilik sohasiga joriy etilishi tahlil qilingan. Maqolada milliy qadriyatlarni saqlagan holda innovatsion yondashuvlardan foydalanish orqali raqobatbardosh va zamonaviy mahsulotlar yaratish imkoniyatlari asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: tikuvchilik sanoati, milliy an'analar, innovatsion texnologiyalar, dizayn, milliy liboslar, zamonaviy moda

Kirish

Bugungi globallashuv davrida tikuvchilik sanoati nafaqat yengil sanoatning muhim tarmog'i, balki milliy madaniyat, estetik qarashlar va iqtisodiy rivojlanishning muhim ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi. Har bir xalqning tarixiy taraqqiyoti, urf-odatlar, turmush tarzi va dunyoqarashi uning milliy liboslarida yaqqol aks etadi. Shu bois tikuvchilik sohasi orqali milliy qadriyatlarni asrab-avaylash, ularni zamonaviy talablarga moslashtirish va kelajak avlodga yetkazish muhim ahamiyat kasb etadi.

So'nggi yillarda tikuvchilik sanoatida innovatsion texnologiyalarning jadal rivojlanishi kuzatilmoqda. Raqamli dizayn, avtomatlashtirilgan tikuv mashinalari, sun'iy intellekt asosidagi modellashtirish dasturlari, ekologik toza matolar va

zamonaviy ishlab chiqarish texnologiyalari sohaning yangi bosqichga ko'tarilishiga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, milliy an'analarni saqlab qolgan holda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish dolzarb masalalardan biri bo'lib qolmoqda.

Mazkur maqolada zamonaviy tikuvchilik sanoatida milliy an'analar va innovatsion texnologiyalarning uyg'unlashuvi, ularning o'zaro ta'siri, ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati hamda rivojlanish istiqbollari keng yoritib beriladi.

Milliy tikuvchilik an'alarining shakllanishi va ahamiyati

Milliy tikuvchilik an'analari asrlar davomida xalqning hayot tarzi, iqlim sharoiti, diniy e'tiqodlari va estetik qarashlari asosida shakllangan. O'zbek milliy liboslari rang-barangligi, naqshlarning ramziy ma'nosi, mato tanlashdagi did va bezaklarning nafisligi bilan ajralib turadi. Atlas, adras, bekasam, shoyi kabi matolar milliy tikuvchilikning ajralmas qismi hisoblanadi.

Milliy liboslar nafaqat kundalik kiyim sifatida, balki bayramlar, marosimlar va tantanali tadbirlarda muhim o'rin egallaydi. Ular orqali milliy o'zlik, madaniy meros va tarixiy xotira namoyon bo'ladi. Shu sababli tikuvchilikda milliy an'analarni saqlash madaniy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil sanaladi.

Bugungi kunda milliy tikuvchilik an'analari nafaqat ichki bozorda, balki xalqaro miqyosda ham katta qiziqish uyg'otmoqda. Milliy uslubda yaratilgan liboslar moda namoyishlari, ko'rgazmalar va dizaynerlik kolleksiyalarida keng namoyish etilmoqda.

Zamonaviy tikuvchilik sanoatida innovatsion texnologiyalar

Zamonaviy tikuvchilik sanoati texnologik jihatdan tez sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Avtomatlashtirilgan ishlab chiqarish jarayonlari, raqamli modellashtirish va zamonaviy tikuv uskunolari mahsulot sifatini oshirish bilan birga ishlab chiqarish samaradorligini ham ta'minlamoqda.

Kompyuter yordamida dizayn (CAD) va kompyuter yordamida ishlab chiqarish (CAM) tizimlari tikuvchilikda keng qo'llanilmoqda. Ushbu texnologiyalar yordamida kiyim modellarini tez va aniq loyihalash, o'lchamlarni mukammal

moslashtirish hamda ishlab chiqarishdagi xatoliklarni kamaytirish imkoniyati yaratiladi.

Bundan tashqari, lazerli kesish, avtomatik tikuv mashinalari, robotlashtirilgan liniyalar tikuvchilik sanoatining zamonaviy qiyofasini belgilamoqda. Ushbu innovatsiyalar ishlab chiqarish vaqtini qisqartirib, mehnat unumdorligini oshiradi.

Milliy an'analar va innovatsiyalar uyg'unligi

Zamonaviy tikuvchilik sanoatida eng muhim masalalardan biri — milliy an'analarni yo'qotmagan holda innovatsion texnologiyalarni joriy etishdir. Bu uyg'unlik dizaynerlar, texnologlar va tikuvchilardan yuqori malaka hamda ijodiy yondashuvni talab etadi.

Masalan, milliy naqsh va bezaklar zamonaviy dizayn dasturlari yordamida qayta ishlanib, yangi uslubda liboslarga tatbiq etilmoqda. An'anaviy matolar esa zamonaviy texnologiyalar asosida qayta ishlab, ularning sifat ko'rsatkichlari yaxshilanmoqda.

Milliy liboslarning zamonaviy talablarga moslashtirilishi yoshlar orasida ham milliy kiyimlarga bo'lgan qiziqishni oshirmoqda. Natijada milliy tikuvchilik an'analari uzluksiz davom etib, yangi avlod dizaynlarida o'z aksini topmoqda.

Tikuvchilik sanoatining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati

Tikuvchilik sanoati aholini ish bilan ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, ayollar bandligini oshirish, uy sharoitida mehnat qilish imkoniyatlarini yaratishda ushbu sohaning ahamiyati katta. Zamonaviy texnologiyalar asosida tashkil etilgan kichik tikuv korxonalari va oilaviy bizneslar iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qilmoqda.

Milliy va zamonaviy uyg'unlikdagi mahsulotlar ichki va tashqi bozorda raqobatbardosh bo'lib, eksport salohiyatini oshiradi. Bu esa mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Ta'lim tizimida zamonaviy tikuvchilik

Tikuvchilik sohasida kadrlar tayyorlashda zamonaviy ta'lim yondashuvlari muhim ahamiyatga ega. O'quv jarayonida innovatsion texnologiyalar, raqamli dasturlar va amaliy mashg'ulotlardan samarali foydalanish talab etiladi. Shu bilan birga, talabalarga milliy an'analar, tarixiy liboslar va madaniy meros haqida chuqur bilim berish zarur.

Ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasi natijasida malakali mutaxassislar yetishib chiqadi va tikuvchilik sanoatining barqaror rivojlanishi ta'minlanadi.

Rivojlanish istiqbollari

Kelajakda tikuvchilik sanoatida ekologik toza texnologiyalar, sun'iy intellekt va raqamli ishlab chiqarish yanada keng joriy etilishi kutilmoqda. Shu bilan birga, milliy an'analarni saqlagan holda zamonaviy dizaynlar yaratish asosiy yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi.

Milliy tikuvchilikni rivojlantirish orqali nafaqat iqtisodiy foyda, balki madaniy merosni asrash va targ'ib qilish imkoniyati ham yaratiladi.

Takliflar

Zamonaviy tikuvchilik sanoatida milliy an'analar va innovatsion texnologiyalarning uyg'unlashuvini yanada rivojlantirish maqsadida quyidagi takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq hisoblanadi:

Milliy dizayn va naqshlarni raqamlashtirish: An'anaviy milliy naqshlar, bezaklar va libos elementlarini raqamli formatga o'tkazish orqali ularni zamonaviy dizayn dasturlarida keng qo'llash imkoniyatlarini yaratish lozim.

Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni kuchaytirish: Tikuvchilik yo'nalishidagi ta'lim muassasalarida CAD/CAM tizimlari, 3D modellashtirish va zamonaviy tikuv uskunalaridan foydalanishni kengaytirish zarur.

Milliy matolar asosida zamonaviy kolleksiyalar yaratish: Atlas, adras, bekasam kabi milliy matolardan foydalangan holda zamonaviy va kundalik kiyim kolleksiyalarini ishlab chiqish yoshlar orasida milliy liboslarga bo'lgan qiziqishni oshiradi.

Kichik tikuvchilik korxonalarini qo'llab-quvvatlash: Uy sharoitida va kichik sexlar ko'rinishida faoliyat yuritayotgan tikuvchilik subyektlarini moliyaviy va texnologik jihatdan qo'llab-quvvatlash maqsadga muvofiq.

Xalqaro tajribani o'rganish va joriy etish: Rivojlangan davlatlar tikuvchilik sanoatidagi ilg'or texnologiyalar va boshqaruv usullarini milliy an'analar bilan uyg'unlashtirgan holda tatbiq etish zarur.

Ekologik barqarorlikni ta'minlash: Ekologik toza matolar va chiqindisiz texnologiyalarni joriy etish orqali tikuvchilik sanoatining barqaror rivojlanishini ta'minlash mumkin.

Milliy brendlarni rivojlantirish: Milliy uslubdagi tikuvchilik mahsulotlarini yagona brend ostida targ'ib qilish ichki va tashqi bozorda raqobatbardoshlikni oshiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy tikuvchilik sanoatida milliy an'analar va innovatsion texnologiyalarning uyg'unlashuvi sohaning barqaror rivojlanishini ta'minlovchi muhim omil hisoblanadi. Milliy qadriyatlarni saqlagan holda zamonaviy yondashuvlarni qo'llash orqali yuqori sifatli, raqobatbardosh va estetik jihatdan mukammal mahsulotlar yaratish mumkin.

Ushbu uyg'unlik nafaqat iqtisodiy, balki madaniy va ijtimoiy ahamiyatga ham ega bo'lib, milliy tikuvchilikning kelajak avlodlar uchun saqlanib qolishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

Karimov I.A. *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.* – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.

Mirziyoyev Sh.M. *Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz.* – Toshkent: O'zbekiston, 2017.

Abdullayev S., Rahmonova M. *Tikuvchilik texnologiyasi.* – Toshkent: O'qituvchi, 2016.

Qodirova N. *Milliy liboslar va ularning zamonaviy dizayndagi o'rni.* – Toshkent: San'at, 2019.

Xudoyberdiyev A. *Yengil sanoat texnologiyalari*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.

Rasulova D. *Zamonaviy moda va dizayn asoslari*. – Toshkent: Innovatsiya, 2021.

Jo‘rayev B. *Tikuv buyumlarini loyihalash asoslari*. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2018.

Ismoilova G. *Milliy matolar va ularning xususiyatlari*. – Toshkent: Adabiyot, 2020.

O‘zbekiston Respublikasi yengil sanoatini rivojlantirishga oid normativ-huquqiy hujjatlar to‘plami. – Toshkent, 2022.

Internet manbalari: zamonaviy tikuvchilik texnologiyalari, moda industriyasi va milliy liboslar dizayniga oid ochiq axborot resurslari.